

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Fax: (+ 47) 73 84 16 41
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748

Direktoratet for Naturforvaltning
Tungasletta 2
7485 Trondheim

Deres ref.:	Deres kontaktperson: Lars Løfaldli	Vår ref.:	Vår kontaktperson: Ingar Jostein Øien	Dato:	17.05.2009
-------------	--	-----------	--	-------	------------

Svar på høring – Nasjonal handlingsplan for hortulan

Handlingsplanen for hortulan er velskrevet, og de første kapitlene gir en god innføring i artens biologi og bestandsutviklingen både i Norge og i Europa for øvrig. Her gis det også en god oppsummering av artens utbredelse og bestandsutvikling i Norge, og Europa for øvrig. Videre kommer en kort gjennomgang av sannsynlige trusselfaktorer og årsaker til tilbakegangen: *Miljøgifter, Habitattap, Skjev kjønnsfordeling, Fangst i Sør-Europa.*

Handlingsplanens mål og prioriterte tiltak

Handlingsplanen har som mål å stoppe nedgangen i hortulanbestanden og på noe lengre sikt øke antallet hekkende par. Den skjeve kjønnsfordelingen er et resultat av at bestanden har blitt redusert til en marginalbestand, og dette er det vanskelig å sette inn direkte tiltak for å motvirke. Handlingsplanen konsentrerer seg derfor om å videreføre overvåkingsarbeidet som pågikk fram til 2007, samt å sette i verk skjøtselstiltak for å sikre at de gjenværende hekkeparene har så god reproduksjon som mulig. Det vil man oppnå ved:

- **skjøtsel av eksisterende hekkelokaliteter**

Denne delen er svært konkret og detaljert og angir hvilke skjøtselstiltak som bør gjennomføres på de ulike lokalitetene. Den angir også hvilke lokaliteter som har høyest prioritet og hvor det haster med å gjennomføre skjøtselstiltak. Det er bra.

- **nydannelse av hekkelokaliteter**

Her foreslår handlingsplanen å øke andelen åpne hogstflater på sandgrunn slik at det skapes mer aktuelt habitat for hortulanen. Dette ser NOF på som positivt og dette bør gjennomføres. Kontrollert brenning i kombinasjon med hogst er også nevnt her. Det er tiltak som NOF synes bør gis prioritet, både langs jernbanelinjene (som foreslått) og også i skogshabitater i kombinasjon med hogst. Dette gjelder særlig ettersom ny forskning fra Spania har styrket teorien som tilsier at sammenhengen mellom brenning og forekomst av hortulan er betydelig.

- **internasjonalt arbeid**

Ettersom det foreligger flere gjenfunn av hortulaner merket i Norge fra jakt/fangst i Sør-Frankrike er NOF av den oppfatning at dette problemet ikke bør undervurderes som negativ faktor, særlig i den kritiske fasen som den norske hortulanbestanden nå er i. Det er positivt at dette søkes løst gjennom

samarbeid med BirdLife International, men det er også viktig at dette løftes opp på politisk nivå i Norge slik at norske myndigheter legger tilstrekkelig press på EU for å få satt en stopper for den ulovlige fangsten av hortulan i Frankrike. Dette er arbeid som bør gis prioritet av norske myndigheter som et ledd i oppfølging av handlingsplanen.

Helhetsvurdering av handlingsplanen

NOF vurderer at den nasjonale handlingsplanen for hortulan har fokusert godt på de trusselfaktorer som er bekreftet å virke negativt på hortulanen og som det er mulig å iverksette tiltak på. Detaljerte skjøtseltiltak er godt beskrevet ned på lokalitetsnivå, og det er en styrke ved handlingsplanen. Finansiering, organisering og oppfølging av planen skisserer et 5-års-perspektiv hvor det skal utprøves skjøtseltiltak med utgangspunkt i frivillighet fra grunneieres side, og med en evaluering etter fem år. NOF skulle gjerne sett en tidsplan med konkrete mål for gjennomføring av de nevnte tiltakene, som igjen kobles opp mot mer konkrete delmål for handlingsplanen enn det som handlingsplanen har i dag.

Eksempelvis kan det skisseres at man i løpet av første virkeår får gjennomført tiltak på et visst antall av de eksisterende lokalitetene, som da avløses av tiltak på andre lokaliteter i løpet av andre virkeår, osv. En matrise/tabell med oversikt over hvilke tiltak som planlegges gjennomført for hvert av de fem årene, vil styrke planen, lette gjennomføringen av den, og gjøre det mulig å evaluere måloppnåelsen etter at de første fem årene har gått. Det samme gjelder for nyskaping av habitater ved hogst og brenning.

Det er positivt at det satses på å få gjennomført de nødvendige tiltakene med frivillighet fra grunneiernes side. Hvis dette skulle vise seg vanskelig å få gjennomført, bør det for de høyest prioriterte lokalitetene imidlertid sikres at nødvendige skjøtseltiltak likevel kan gjennomføres.

Det er av stor betydning at overvåkingsarbeidet videreføres slik det har vært gjennomført av "Prosjekt Hortulan Norge". Det er bekymringsfullt at det siste året med gode data for er 2006, og overvåkingen må raskt komme tilbake til 2006-nivået. Det er i handlingsplanen ikke skissert hvordan/av hvem denne overvåkingen skal organiseres. Hvis det er organisatoriske forhold som gjør at dette ikke har blitt gjennomført av "Prosjekt Hortulan Norge" de siste årene, kan Norsk Ornitologisk Forening bidra i en framtidig organisering av overvåkingsarbeidet som et ledd i oppfølging av handlingsplanen.

Under punktet datalagring og datatilgang ønsker NOF å presisere betydningen av at *alle* observasjoner av hortulan må rapporteres i *Artsobservasjoner*, slik at denne portalen som skal være den nasjonale kunnskapsbasen for alle arter, også trua og sårbare, ikke bare innehar de observasjonene som er tilfeldige (utenfor funksjonsområdene), men alle relevante observasjoner/resultater fra overvåkingsarbeidet. Hensikten med *Artsobservasjoner* er at man skal slippe å lete i andre, vanskelig tilgjengelige databaser for å få informasjon om artene.

Ansvaret for prosessen med å legge internasjonalt press overfor Frankrike gjennom EU bør etter NOFs mening legges direkte under internasjonal avdeling hos DN, ettersom Fylkesmennenes Miljøvernavdelinger ikke besitter den samme kompetansen på dette området som DN.

For Norsk Ornitologisk Forening

Ingar Jostein Øien
Fagkonsulent

Kjetil Solbakken (sign)
Generalsekretær